

DYSLEKSJA ROZWOJOWA

DYSLEKSJA ROZWOJOWA nie jest wynikiem wolniejszego rozwoju umysłowego czy braku inteligencji. "Przytrafia się" dzieciom o prawidłowym rozwoju umysłowym. Dzieci dyslektyczne bardzo często osiągają świetne wyniki w testach inteligencji, a w odpowiedziach ustnych czasami lepsze od dzieci bez dysleksji.

Dysleksja nie jest też chorobą! - Powtarzajmy to: dysleksja to nie choroba czy kalectwo!

To zaburzenia uczenia się, nad którymi trzeba pracować za pomocą metod pedagogicznych - podkreśla prof. Bogdanowicz.

Specjaliści wyróżniają różne formy dysleksji rozwojowej:

- dysleksja: trudności w czytaniu, dzieci z dysleksją czytają zwykle wolniej,
- dysortografia: trudności w opanowaniu poprawnej pisowni (w tym popełnianie błędów ortograficznych),
- dysgrafia: trudności w opanowaniu czytelnego pisania (bazgranie jak kura pazurem),
- dyskalkulia: trudności w uczeniu się matematyki.

Uwaga! U jednej osoby mogą występować wszystkie formy dysleksji rozwojowej, najczęściej zdarza się występowanie dysleksji wraz z dysortografią.

Najczęściej trudności w czytaniu i pisaniu dostrzegane są dopiero u dzieci w okresie nauczania początkowego, a powinno się je zauważać w okresie przedszkolnym - w klasie "O", gdy dziecko zaczyna poznawać świat liter. Najlepiej, gdy ujawnimy symptomy zapowiadające przyszłe trudności w czytaniu i pisaniu, jeszcze przed podjęciem nauki szkolnej. Są to objawy dysharmonii rozwoju psychoruchowego, a więc opóźnienia rozwoju niektórych funkcji poznawczych i ruchowych, które leżą u podstaw uczenia się czynności czytania i pisania. W takich wypadkach mówimy o "ryzyku dysleksji". Istnieje możliwość, aby już w wieku poniemowlęcym i przedszkolnym dostrzec dzieci zagrożone tym problemem. Dzieckiem "ryzyka dysleksji" jest dziecko pochodzące z nieprawidłowej ciąży i porodu, a także dzieci, w których rodzinach występowały te zaburzenia, dlatego też należy bacznie obserwować ich rozwój i wspierać go. takie dziecko charakteryzuje:

W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (3-5 LAT)

1. Mała sprawność ruchowa w zakresie całego ciała: dziecko słabo biega, ma trudności z utrzymaniem równowagi, niezdarne w ruchach, źle funkcjonuje w zabawach ruchowych, z trudem uczy się jeździć na rowerku trzykołowym.
2. Mała sprawność ruchowa rąk: trudności i niechęć do samoobsługi np. zapinania guzików, sznurowania butów, zabaw manipulacyjnych takich jak nawlekanie koralików; źle trzyma ołówek, rysując - za mocno lub za słabo go naciska.

3. Słaba koordynacja wzrokowo-ruchowa: budowanie z klocków sprawia mu trudność, rysuje niechętnie i prymitywnie. Nie umie narysować koła jako 3-latek, kwadratu i krzyża - jako 4-latek, trójkąta - jako 5-latek.
4. Opóźniony rozwój lateralizacji: używa na zmianę raz jednej raz drugiej ręki.
5. Zaburzenia rozwoju spostrzegania wzrokowego i pamięci wzrokowej dają znać o sobie w formie: nieporadności w rysowaniu (rysunki bogate treściowo lecz prymitywne w formie), trudności w składaniu obrazków pociętych na części, puzzli, wykonywaniu układanek.
6. Opóźniony rozwój mowy, nieprawidłowa artykulacja wielu głosek, trudności z wypowiedzianiem złożonych wyrazów, budowaniem wypowiedzi, z zapamiętywaniem nazw.
7. Wydłużony okres posługiwania się neologizmami, zniekształcanie nazw przez używanie niewłaściwych przedrostków.

W KLASIE "O" (6-7 LAT)

1. Obniżona sprawność ruchowa: dziecko słabo biega, skacze, ma trudności z uczeniem się jazdy na nartach, rzucaniem i chwytaniem piłki.
2. Trudności z wykonywaniem precyzyjnych ruchów w zakresie samoobsługi np. z zawiązywaniem sznurowadeł na kokardkę, używaniem widelca, nożyczek.
3. Opóźnienie rozwoju lateralizacji: mimo prób ustalenia ręki dominującej, nadal jest oburęczne. Opóźnienie orientacji w schemacie ciała i przestrzeni: ma trudności ze wskazywaniem na sobie części ciała, określając je terminami: prawe - lewe (np. prawa i lewa ręka, noga, ucho). Nie umie określić kierunku na prawo i na lewo od siebie (np. droga na prawo, drzwi na lewo). Trudności z rysowaniem rombu (w wieku 6-7 lat), odtwarzaniem złożonych figur geometrycznych, rysowaniem szlaczków.
4. Ma trudności z wyróżnianiem elementów z całości, a także z ich syntetyzowaniem w całość, np. podczas budowania konstrukcji z klocków lego, układania mozaiki - według wzoru, trudności z wyodrębnianiem szczegółów różniących dwa obrazki, z odróżnianiem kształtów podobnych (np. figur geometrycznych, liter m-n, l-t-) lub identycznych lecz inaczej położonych w przestrzeni (np. liter p-g-b-d-).
5. Trudności z poprawnym używaniem wyrażań przyimkowych, wyrażających stosunki przestrzenne nad - pod, za - przed, wewnątrz - na zewnątrz.
6. Wadliwa wymowa "przekręcanie" trudnych wyrazów (przestawianie głosek i sylab, asymilacje głosek np. sosa lub szosza), błędy gramatyczne.

7. Trudności z zapamiętywaniem wiersza, piosenki, więcej niż jednego polecenia w tym samym czasie: trudność z zapamiętywaniem nazw, mylenie nazw zbliżonych fonetycznie; trudność z zapamiętywaniem materiału uszeregowanego w serie i sekwencje, takiego jak nazwy dni tygodnia, pór roku, kolejnych posiłków i szeregi cyfrowe.
8. Trudności w różnicowaniu głosek podobnych (np. z-s, b-p, k-g czyli zaburzenia słuchu fonemowego): trudności z wydzieleniem sylab i głosek ze słów, ich syntetyzowaniem (zaburzenia analizy i syntezy głoskowej i sylabowej) oraz manipulowaniem ze strukturą fonologiczną słów (np. odszukaj słowa ukryte w nazwie "lewkonia", wymyśl rym do słowa "kotek", o czym myślę: Baba ... aga).
9. Trudności w orientacji w czasie np. określaniu pory roku, dnia, godziny na zegarze.
10. Trudności w nauce czytania (np. czyta bardzo wolno; najczęściej głoskuje i nie zawsze dokonuje poprawnej, wtórnej syntezy, przekręca wyrazy, nie rozumie przeczytanego tekstu). Pierwsze próby pisania - częste pisanie liter i cyfr zwierciadlane oraz odwzorowywanie wyrazów, zapisując je od strony prawej do lewej.

Współwystępowanie wielu wymienionych objawów u jednego dziecka pozwala z większą pewnością przypuszczać, że mamy do czynienia z dzieckiem "ryzyka dysleksji".

"Sprawdź, czy Twoje dziecko ma dysleksję" - zajrzyj na stronę internetową:

<https://www.logopedia.net.pl/artykuly/41/skala-ryzyka-dysleksji-srd-prof-marty-bogdanowicz.html>) - logopedia.net.pl - zamieszczono na niej SKALĘ RYZYKA

DYSLEKSJI prof. Marty Bogdanowicz (od 21 do 84 pkt) - test dla dzieci sześcioletnich (także trochę młodszych i trochę starszych). Mogą go razem ze swoimi pociechami wykonać rodzice, żeby dowiedzieć się, czy u dziecka występuje "ryzyko dysleksji". Jeśli Twoje dziecko znajduje się w grupie "ryzyka dysleksji" szukaj pomocy u specjalistów:

Polskie Towarzystwo Dysleksji Oddział Terenowy nr 3 w Krakowie
31-046 Kraków, ul. św. Gertrudy 2

Siedziba Towarzystwa:

Kraków ul.Św .Gertrudy 2/w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi/

Oficjalna strona Polskiego Towarzystwa Dysleksji - <http://dysleksja.univ.gda.pl/>

Bronisława Małgorzata Drewnik

Literatura: M. Bogdanowicz "Ryzyko dysleksji. Problem i diagnozowanie"